

Zondagsschoolboekje

Titel: Wat doen we met de kinderen, die onze zondagsschool verlaten?

Auteur: J.B. van der Sijs

Illustrator:

Uitgever: W.D. Meinema N.V., Delft

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1955

Causerie van Ds. J. B. v. d. Sijs: „Wat doen we met de kinderen, die onze Zondagsscholen verlaten?“
Zo staat punt 7 op uw programma aangekondigd.

Causerie. Inderdaad.

Want dit wordt geen referaat.

Wij moeten over deze zaak eens praten en wat ik ga zeggen bedoelt niet anders dan een inleiding te zijn op dat gesprek.

Ik wil dan eerst iets zeggen over de *belangrijkheid van deze vraag*.

Het is vaak een hele toer om de kinderen op onze Zondagsscholen te krijgen, maar het is een niet minder moeilijke opgave om ze, als ze van de Zondagsschool afgaan, vast te houden.

Over dat eerste zeg ik nu niets. Jaren geleden sprak ik daarover op de jaarvergadering van „Jachin“. Maar als we zien, hoe moeilijk het is om in het algemeen jonge mensen, die wij op allerlei clubs hadden, vast te houden, als ze ouder worden, dan is het van groot belang, dat wij er nu over spreken, hoe wij de kinderen van onze Zondagsscholen vasthouden. Het is direct al heel belangrijk, omdat het eigenlijk onverantwoordelijk is om met kinderen iets zo geweldigs te beginnen als het Evangelie in hun leven brengen en ze dan los te laten en dat werk niet te volbrengen. We moeten er ons wel op bezinnen, hoe wij daarmee voort moeten gaan.

Hier komt natuurlijk naar voren de grote betekenis van ons Zondagsschoolwerk.

We brengen jonge kinderen, die thuis van God en Zijn gebod niet horen, in aanraking met de geweldige wereld van Gods Koninkrijk. We brengen ze onder beslag van het levende Woord van God, we doen ze horen de wondere genade van de Here onze God. En als de Here God met Zijn H. Geest dat werk

zegt, dan grijpt het de hárten van die kinderen en dan verandert daarmee hun gehele léven!

Dan wordt hun leven van Jezus Christus.

Dan vinden ze daardoor het léven „het leven tot in eeuwigheid“.

Ik ga er hierbij natuurlijk vanuit, dat wij op onze Zondagsscholen kinderen krijgen uit buitenkerkelijke gezinnen, uit ongelovige milieu's.

Onze Zondagsschool is evangelisatiemiddel!

Maar wat een ommekeer brengt dan het Evangelie in het leven van die kinderen. U voelt de verantwoordelijkheid, die wij hebben.

Trouwens, ook als er kinderen zijn uit kerkelijke gezinnen, dan nog is er die verantwoordelijkheid. Het Evangelie van Jezus Christus uitdragen is altijd een verantwoordelijke zaak.

Het gaat daarin om dood of leven, heerschappij des duivels of verlossing door onze Heiland.

Zouden wij er ons dan niet op moeten bezinnen, hoe we die kinderen vasthouden?

Er is in dit verband nog iets, waar ik op wijzen wil.

Het is ook hierom zo belangrijk, dat wij er ons op bezinnen, omdat die kinderen uit gezinnen komen. Ja, natuurlijk. Maar realiseren wij ons altijd wel genoeg, dat in die gezinnen niet is een leven uit het Evangelie, en dat dus de kinderen van onze Zondagsscholen het daarom thuis wel eens heel zwaar kunnen krijgen? Heel zwaar, vooral als het Woord ze grijpt en zij daarbij leven willen?

U hebt dat verhaal wel eens gehoord van dat meisje, dat op de Zondagsschool hoorde, dat wij bidden moeten tot de Here, om alles wat wij nodig hebben? Dat dus thuis voor het eten ook bidden wilde? Maar toen zei moeder, die met de aardappelen rondging: o, dus jij verwacht het van God, en niet van moeder? Dan sla ik jou maar over, totdat je het weer van moeder vraagt. Wat moet dan zo'n meisje?

Dit is nu maar één geval. Maar telkens zal er zulk een botsing

komen in dergelijke gezinnen. Dan trekt natuurlijk de band aan de ouders, aan de broertjes en zusjes of de broers en zusters, die van die „flauwekul“ niet weten willen, en het kind komt terecht in de wilde draaikolken.

Wie vader of moeder liefheeft boven Mij is mijns niet waardig.

Wat verstaan wij, die in christelijke gezinnen zijn opgegroeid van de zwaarte van deze tekst? Maar hoe wéégt dat woord in het leven van zulke kinderen, die straks groter worden, als ze Jezus hebben leren kennen?

Ik ga hier nu niet zeggen, hoe ge dus de gezinnen, waaruit de kinderen van uw Zondagsschool komen, ook in de evangelisatie-werk moet betrekken. Geef die adressen door aan de huisbezoekcommissie. En doe zelf ook bezoek in die gezinnen.

Ik wil alleen maar aantonen, hoe verantwoordelijk ons werk is, als wij op Zondagsschool aan kinderen uit zulke gezinnen het Evangelie brengen van Hem, die Heer wil zijn over héél ons leven, en hoe belangrijk het dus is om er over te spreken, hoe wij die kinderen vasthouden.

Ik heb hier voor mij liggen een stenciltytje, dat uitging naar ons Zondagsschool-personeel in Amsterdam-West. Moet u horen:

Uitstapjes 1955.

- 18 Juni 538 kinderen, personeel 61
Eten en drinken bestellen voor 625 personen.
- 25 Juni 552 kinderen, personeel 75.
Bestellen voor 650 personen.
- 2 Juli 476 kinderen, personeel 55.
Bestellen voor 550 personen.

Vraagt u nu niet, wat een organisatie dit vraagt. Maar als ik dit noem, gaan we toch wel voelen, hoe gróót onze verantwoordelijkheid is, als wij met zoveel kinderen in aanraking komen. Natuurlijk is die verantwoordelijkheid even groot, als wij met tien of twintig kinderen te doen hebben. God vraagt nooit naar aantallen.

Ik heb met deze cijfers alleen maar willen onderstrepen, wat ik over die verantwoordelijkheid heb gezegd.

En nu dan de vraag zelf.

In wat ik over de belangrijkheid van die vraag zei, ligt al, dat wij ze na de Zondagsschool dus niet los mogen laten.

Maar wat doen wij dan wel?

Dat zal bepaald moeten worden door wat wij op de Zondagsschool met ze zijn begonnen.

Die lijn moet worden doorgetrokken.

Wat wij op de Zondagsschool met ze zijn begonnen.

Wij bedoelen daar niet anders dan de kinderen te brengen tot Jezus, tot de kerk van Christus. Dat is eigenlijk hetzelfde. Tot de dienst van de levende God.

En nooit brengen wij iemand anders tot Jezus dan eenvoudig door het Evangelie. Daar moeten wij het mee wagen.

In geloof.

We kunnen zoveel op touw zetten als wij willen en zoveel organiseren, dat we er zelf mee van worden, het zal ons alles niet baten, als niet het volle accent valt op de verkondiging van het Evangelie van Jezus Christus. Van dat Evangelie kunt ge niets afdoen, of uw werk is vruchteloos.

Het is God de Heilige Geest, die in de harten moet werken. Gij kunt dat toch niet. En God de Heilige Geest werkt door het Woord.

Daarom moet dat Evangelie gebracht. Daarin moeten wij het blijven zoeken.

In de vertelling en in het lied.

We moeten het kind doen zien wat met lichamelijke ogen niet is te zien.

U kunt daarbij gebruik maken van afbeeldingen, maar u moet dat alles zo sober mogelijk houden. Wat u met uw vertelling laat zien, met uw woorden, met uw liefde, met uw hart — en dat ziet ge zelf eerst in Gods openbaring dat — pakt het kind nog meer. Dat ziet het en dat voelt het! Maar wat is dat vertellen moeilijk!

6

En nu ben ik wel eens bang, dat wij, omdat wij dat eigenlijke zo moeilijk kunnen, het gaan zoeken op andere manieren, die ons meer liggen, maar die het gevaar in zich bergen, dat wij van dat eigenlijke, dat het doen moet, worden afgetrokken.

Wij moeten altijd weer met onze neus gedrukt worden op het wezenlijke, want de stroom van het jachtige, sensationele, op het ogenblikkelijke-gerichte-leven trekt ons daar van af.

Daar kon wel eens een heel stuk onwaarachtigheid en dus leugen in liggen. De macht van de leugen in deze wereld.

En daardoor wordt de zaak al ingewikkelder, totdat wij er niet meer uit kunnen komen.

Dat is altijd, als mensen een zaak als hun zaak in handen gaan nemen.

Ik meen, dat de H. Geest, die in alle waarheid leidt, ons altijd weer terugbrengt tot de eenvoudige dingen, die op zichzelf groot zijn, als dingen van God, door God gebruikt, en waartoe Hij ons bekwamen moet, om ze te doen.

Wij zetten allerlei dingen geweldig op, organiseren tot de zaak topzwaar wordt, maar God zegt: doe wat uw hand vindt om te doen. Dat is dan het meest-voor-de-hand-liggende. Maar dat is meestal niet het gemakkelijkste! En dan onttrekken wij ons daaraan.

Dat vraagt van ons b.v. dagelijkse bekering, ons leiden laten door de H. Geest, luisteren naar het Woord.

En dat vraagt van ons op Zondagsschool de gewone vertelling van het wonderlijke Evangelie! Het eigenlijke, het wezenlijke, waar alles op vast zit.

Mij troffen om nog enkele voorbeelden te noemen, waarmee ik wil illustreren, wat ik bedoel, in de kranten rondom het weekend van 5 Juni enkele dingen.

In „Trouw“, het hoofdartikel over: Gewilde dood. Omdat de mensen zelf niet inzien, hoe zij zich in het verkeerde moeten gedragen en iedereen meent, dat hij moet jakkeren en lawaai maken, zal de staat rigoureuus moeten ingrijpen en schertsd werd gezegd, dat grote steden zelfs stiltecentra zullen inrichten, betonnen cellen, waarin men tegen betaling stilte kan gaan be-

7

luisteren! Zo worden we de kant van de staatsmacht opgedreven!

Omdat we zelf het meest voor de hand liggende niet doen! Ander voorbeeld: Uit het J.V.-blad „Men kan voor onze jongens in militaire dienst nog zoveel doen, chr. milit. tehuizen stichten. Prachtig. Maar onze jongens moeten daar zelf komen! Anders geeft het niets!

Uit kerkblad van Amsterdam. We kunnen nog zoveel dokteren aan de organisatie van de kerk, als we willen, gemeenschapskringen organiseren b.v. Maar eerst zal toch door de gelovigen beseft moeten worden, dat wij kerk van Christus zijn. En de eerbied voor het door Christus ingestelde ambt zal er moeten zijn.

Al het georganiseer van ons Evangelisatiewerk geeft niets, als er niet eerst is de heiliging van het leven in de kerk van Christus!

Allerlei kerkelijk samengaan geeft niets, als er niet eerst is het meest voor de hand liggende: de samenbinding in het geloof in Jezus Christus.

Allerlei propaganda voor onze Christelijke scholen zal niets geven, als het schoolleven van ons als Christenen niet is een geheiligd leven.

Ik las dit alles in de verschillende bladen.

Wij gaan de accenten verleggen, omdat wij het wezenlijke, het eigenlijke, het waarachtige uit het oog verliezen. Het eenvoudige, het voor de hand liggende, naar wat de Here van ons eist.

En daarom leg ik hier de nadruk bij ons Zondagsschoolwerk op de gewone vertelling van het wonderlijke Evangelie! Het eigenlijke, het wezenlijke, waar alles op vast zit. Allerlei broeikasjes, die je boven op het leven zet, helpen niets, als het leven niet van onder af groeit!

Hiermee wil ik zeggen, dat God Zelf door Zijn H. Geest het leven, het geloof in de harten, moet leggen. Maar dat doet Hij toch door Zijn Wóórd.

En daarom wil ik er ook dit mee zeggen, dat wij van alles óf

8

kunnen zetten om de kinderen tot Christus te brengen, maar dat het toch zal moeten komen van die eenvoudige, gewone vertelling van dat Woord allereerst!

Allerlei óplossing van levensmoeilijkheden bij de mensen is nog geen verlossing. Die is er alleen door het Evangelie van Gods genade!

Ik sta misschien wel wat lang stil bij deze dingen, maar ik vind ze toch belangrijk voor de beantwoording van de vraag, die ons bezighoudt.

Die kan dan straks kort zijn.

Het is niet alleen, dat wij door het Evangelie de mensen, en de kinderen brengen de heerlijkheid van de verlossing. Maar door het Evangelie en door het Woord kunnen wij de mensen, en ook de kinderen, alleen bijbrengen de schuld van hun ongelooft. De schuld van hun verbondsverlating. Ongelooft en leven buiten het verbond van Gods genade, dat is maar niet iets normaal. Dat is schuld. En die schuld moet ingezien, willen wij de beloften Gods aangrijpen. In geloof. Daarom kunnen wij de mensen naar alle kanten alleen maar waarachtig helpen door ze het Evangelie te brengen, het volle Evangelie, het volle Woord Gods.

En dat doen wij op de Zondagsschool. Dat willen wij daar doen. En dat willen wij vasthouden. Dat is het eigenlijke, het wezenlijke.

Ik denk nog even aan een artikel van N. Baas in het J.V. blad van 6 Mei j.l.: Pa leest de krant. Hij schrijft: Nog zitten onze kerken vol, ook met jonge mensen. Gode zij dank! Maar hoevelen van hen zouden ten naaste bij weten, wat „gereformeerd“ eigenlijk betekent? Hoe staat het met de kennis van de Heilige Schrift? Hoe is het gesteld met de kennis van het geestelijke leven? Zijn schuldbesef en bekering nog wel realiteiten voor ons? En is het met de fundamentele kennis van onze studerende jeugd in orde? Maakt men zich verder bij de evangeliserende arbeid onder de jeugd niet ijsselijk druk over „volksdansen“ enz. inplaats van haar te „onderwijzen in alles, wat Ik u geboden heb“? Zo gaat het mis!

9

Dit schrijft de heer Baas. En die heeft geëvangelseerd!

Nu, dat vertellen, dat doen wij op de Zondag. Nog even wil ik ook daar op wijzen. Want dat houden wij ook vast. Wij moeten die Zondag niet loslaten. Natuurlijk zijn ook avondbijeenkomsten in de week nodig geworden, naast ons werk. Maar op Zondag kunnen wij de kinderen iets laten voelen van de zeer bijzondere betekenis van de Zondag, de Dag des Heren.

De dag, die een teken van het verbond is, teken van de band Gods aan ons leven en de band Gods aan al onze dagen. Een dag, waarin wij heel ons leven en het leven van iedere dag wijden aan de Here!

En daar hebt u het weer: als wij zelf niet meer verstaan de waarde van die Zondag, dan zal ook de betekenis van ons Evangelisatiewerk juist op de Zondag niet meer gewaardeerd worden. En soms vraag je je af, of wij, gelovigen, d.w.z. mensen, die tot de kerk behoren, nog wel de zin van de Zondag inzien en kerkmensen zijn.

Maar het is een rijk ding, dat wij de kinderen van ons volk op Zondag samenroepen in de Zondagsschool, opdat zij die Zondag leren wijden.

Want wie de Zondag ontwijdt, die komt tot de profanering van heel het leven. En het zal de vraag zijn, of wij met al onze samenkomsten door de week daar wel ooit tegen op zullen kunnen. Zo vertellen wij dan op Zondag.

En nu het antwoord op onze vraag.

Als die kinderen nu de Zondagsschool verlaten?

Dan is ons specifieke Zondagsschoolwerk afgelopen.

Maar in onze Evangelisatiecommissie zijn méér sub-commissies dan alleen de commissie voor de Zondagsschool!

Hier moet nu uitkomen, dat ons evangelisatiewerk op Zondag een déél is van het gróte evangelisatiewerk. Zoals dat dan ook in het geïncorporeerd zijn in de Evangelisatiecommissie uitkomt. De kerkeraad zal dat alles met wijsheid en inzicht hebben samengevoegd. Ik zeg: de kerkeraad, want die is verantwoorde-

Die zij in het Zondagsschoolwerk al ontmoet hebben. Maar zo komen zij op de clubs.

En verwachten daar dus in de lijn van de Zondagsschool de vertelling van het Evangelie, in ieder geval de behandeling van het Evangelie in het bespreken van allerlei onderwerpen.

En op onze clubs zal dan ook dat Bijbelonderricht de hóóftzaak moeten zijn, al kan dan de avond gevuld worden met pingpongen, sjoelen, dammen, schaken, wedstrijden enz.

En nooit moet er deze tendens op de clubs komen: eventjes Bijbelonderricht en dan gauw pingpongen.

Misschien is deze tendens er op de clubs wel gekomen, doordat men zo van de straat de jongens en meisjes oppikte. En om ze dan te lokken moest misschien het karakter van de avond wel eens zo worden.

Maar dan zou het mij niet verwonderen, dat kinderen, die van onze Zondagsscholen komen, zich daar niet direct thuis zouden voelen.

Het is dan ook bij ons in Amsterdam-West zo, dat het grootste percentage van de kinderen, die de Zondagsschool verlaten, zich het beste thuis voelen op de afdeling vóór-catechesatie: Bijbel en Jeugd.

Verscheidende Zondagsschoolonderwijzers en onderwijzeressen hebben daar de leiding of houden heel nauw contact met de anderen, die daar leiding geven. Gezamenlijk heeft men de kinderen aleens bij elkaar gehad en ze over de verschillende afdelingen verdeeld.

En waarom zouden er niet aparte clubs zijn voor kinderen, die de Zondagsschool verlaten? Als een kerkeraad het belang daarvan inziet, zal hij die toch moeten oprichten?

Het gaat er immers niet om, dat die kinderen zich maar inwringen in een organisatie, die er nu eenmaal is, maar dat wij in de verantwoordelijkheid, die wij op ons namen, toen wij inkwamen in dat kinderleven, dat leven nu verder leiden, zoals het het beste is voor dat leven.

Dan stroomt misschien dat op de Zondagsschool beïnvloedende leven verder, terwijl het anders ópspat tegen dammen en

lijk voor al die evangelisatiearbeid. Dat is maar niet een zaakje van die of die!

Nu, dan is met de kinderen, die van de Zondagsschool afgaan, van te voren al gesproken over de mogelijkheden, die er nu verder zijn.

Over de jongens- en de meisjesclubs.

Laat me eerst nog even op iets anders wijzen.

Naar welke club ze ook gaan, naar welke evangelisatie-catechesatie, het is altijd van grote betekenis, als ze daar eerst weer aantreffen dezelfde leiders of leidsters, die ze op Zondagsschool aantreffen.

Niet alleen in ons kerkelijk leven, maar ook in het werk van de evangelisatie is de band, het contact, dat er is, van groot belang.

In het kerkelijk leven is het daarom van onschatbare betekenis, dat de gedoopte jeugd heel vroeg, zeker met het twaalfde jaar, naar catechesatie komt. Band aan de kerk door band aan de predikant.

En voor héél het kerkelijk leven is die band van belang. Contact met de predikant, met de ambtsdragers, met elkander! Maar dat geldt evenzeer in het evangelisatiewerk.

Onnodig is op te merken, dat voor dat contact veel tact en wijsheid nodig is. En veel liefde. Met het oog op dat contact konden wij wel eens meer nodig hebben mensen met tact, dan mensen met organisatie-talenten.

Laten wij maar weer zeggen, dat het een het andere niet moet verdringen. Maar dat wij ons zeker nooit moeten verkijken op een organisatie-talent. Ook hier kon de wijsheid, de tact, wel eens uitkomen in het eenvoudig aanpakken van wat de hand vindt om te doen. God heeft nooit b.v. een hele stad voor onze verantwoording gelegd, maar wel die mensen, met wie wij in aanraking komen of die wij met onze bepaalde kracht bereiken kunnen. Als het enigszins kan, moeten dus de kinderen, die van Zondagsschool afgaan en komen op door de weekse clubs of een andere Zondagse samenkomst, daar in de eerste tijd die mensen weer vinden, die zij al kennen.

versperringen, en dan . . . wégspat! En houdt u vooral, nu de kinderen ouder worden, de gezinnen waaruit ze komen, in het oog. Zelf, of in overleg met de huisbezoekcommissie. En bedenken ook, wat er van de leiders en leidsters van zulke vóór-catechisaties wordt gevraagd! Die mogen daartoe wel zeer geschikt zijn.

Just omdat de kinderen een Zondagsschool verlaten, zijn Zondagmorgenbijeenkomsten te organiseren. Wij hebben zulk een afdeling: De Torenklok, die door ongeveer 20 kinderen wordt bezocht.

Bijeenkomsten, die gaan gelijken op de samenkomsten in de kerk.

Daar moeten ze toch aan wennen, om met het volk Gods straks God te ontmoeten in de eredienssten?

Het gebeurt ook wel, dat de kinderen, die de Zondagsschool verlaten, direct komen op onze gewone catechesatie voor kinderen van 12—14 jaar.

Ze komen dan mee met de kerkelijke kinderen, die ook op de Zondagsschool gingen en met hun 12de jaar natuurlijk naar catechesatie komen. Kinderen, met wie ze enigszins bevriend waren geworden.

En als dat gebeurt, dat is meermalen gebleken, dan hebt u ze.

En neem het ze dan niet kwalijk, als ze niet direct naar de dominee gaan van de wijk, waarin ze wonen, maar naar die dominee, die ze weleens op de een of andere manier op Zondagsschool hebben meegemaakt.

En laat de dominee, bij wie ze komen, dan begrijpen, dat dat kinderen van de Zondagsschool zijn!!

Het hangt er toch zoveel vanaf, hoe je tegenover zulke kinderen gaat staan. Voor kinderen, die Zondagsscholen verlaten, waarop overwegend onze eigen kinderen gaan, en die scholen zijn er nog, lijkt mij dit wel de fijnste methode.

Maar door de bank gerekend zullen kinderen, die onze Zondagsscholen verlaten, zich toch beter thuis voelen op eigen clubs, eigen vóór-catechisaties. En later, als ze, ouder geworden, meer band krijgen aan de kerk, overgaan naar onze catechisaties.

We zullen deze dingen in de liefde van ons hart tot die kinderen en in het besef van onze verantwoordelijkheid voor ze moeten overdenken.

We zullen die kinderen trouw moeten vergezellen.
Zorgend voor hun ziel, voor hun leven.
Ze omringend met ons gebed.
We mógen die kinderen niet loslaten.
En wie zal zeggen, wie de Here God in Zijn oneindige goedheid, door onze zorg, voor deze kinderen wil zijn.
Mocht het zijn voor veel van deze Zondagsschoolkinderen!
Hierbij wil ik het nu maar laten, Mijnheer de voorzitter.
Ik hoop, dat over deze dingen het gesprek nu loskomt!

